1448 (2022-2023) – Nr. 3
ingediend op 3 januari 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Katrien Schryvers

over het voorstel van resolutie

van Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout en Celia Groothedde

over de uitklaring van het begrip vervangingsinkomen in het kader van de uitzonderlijke schooltoeslag in het groeipakket en de uitsluiting van rechthebbenden van die schooltoeslag

Documenten in het dossier:
1448 (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

verzendcode: WEL

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Toelichting door Ann De Martelaer 4
2. Bespreking 5
3. Stemmingen 7
Tekst aangenomen door de commissie 8
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van resolutie over de uitklaring van het begrip vervangingsinkomen in het kader van de uitzonderlijke schooltoeslag in het groeipakket en de uitsluiting van rechthebbenden van die schooltoeslag tijdens haar vergadering van 20 december 2022.

Op dit voorstel van resolutie werd een amendement ingediend. Het is verspreid als *Parl.St.* Vl.Parl. 2022-23, nr. 1448/2.

De presentatie van Ann De Martelaer is terug te vinden op de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door Ann De Martelaer

Ann De Martelaer zegt dat de studiebeurzen van het beleidsdomein Onderwijs sedert het schooljaar 2019-2020 zijn overgenomen door het groeipakket voor het kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs en hoger beroepsonderwijs 5. Gezinnen met een inkomen dat niet te hoog is ten opzichte van de gezinsgrootte en -samenstelling kunnen een schooltoelage ontvangen. Gezinsgrootte en -samenstelling bepalen eveneens de hoogte van de schooltoelage.

Gezinnen met een erg laag inkomen kunnen genieten van een uitzonderlijke schooltoeslag. De uitzonderlijke schooltoeslag wordt in het Groeipakketdecreet van 2018 'uitzonderlijke selectieve participatietoeslag' genoemd. Iedereen met een inkomen gelijk aan of lager dan één tiende van de maximuminkomensgrens komt in aanmerking mits hij/zij voldoet aan enkele bijkomende voorwaarden. Zo moet minstens 70 percent van het inkomen bestaan uit een vervangingsinkomen, alimentatie, leefloon, integratietegemoetkoming of inkomensvervangende tegemoetkoming.

Een weduwe met kinderen die een inkomen uit een pensioen om medische redenen ontvangt, blijkt geen recht te hebben op de uitzonderlijke schooltoeslag. Een pensioen om medische redenen wordt toegekend aan ambtenaren wier ziektedagen zijn opgebruikt. Dat pensioen wordt niet als vervangingsinkomen beschouwd. In antwoord op een schriftelijke vraag zei toenmalig minister Wouter Beke dat dit systeem is overgenomen van het beleidsdomein Onderwijs. Het zou worden meegenomen bij de evaluatie van het groeipakket (*Schriftelijke vraag* Vl.Parl. 2020-21, nr. 229, van Ann De Martelaer aan minister Wouter Beke). In antwoord op een tweede schriftelijke vraag liet minister Wouter Beke weten dat het nog steeds in onderzoek was (*Schriftelijke vraag* Vl.Parl. 2020-21, nr. 675, van Ann De Martelaer aan minister Wouter Beke).

Het is onbekend hoeveel mensen in deze situatie zitten want er worden geen cijfers over bijgehouden. Als evenwel blijkt dat een bepaalde situatie onduidelijk is, moet het Vlaams Parlement voor duidelijkheid zorgen. Ann De Martelaer heeft in het Groeipakketdecreet van 2018 gezocht naar de definitie van 'vervangingsinkomen'. Op de website socialsecurity.be staat dat de sociale zekerheid bij loonverlies een vervangingsinkomen toekent. Het pensioen om medische redenen van ambtenaren wordt fiscaal als vervangingsinkomen beschouwd en belast. In zijn antwoord op een schriftelijke vraag zegt Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts dat het beleidsdomein Onderwijs inkomsten die worden uitgekeerd ter compensatie van een tijdelijke derving van inkomsten als vervangingsinkomsten beschouwt (*Schriftelijke vraag* Vl. Parl. 2022-23, nr. 40, van Ann De Martelaer aan Ben Weyts). Een brugpensioen wordt als een tijdelijk inkomen en een vervangingsinkomen beschouwd in het groeipakket. Een pensioen om medische redenen is ook een tijdelijk inkomen want het gaat over in een pensioen wanneer de ambtenaar met pensioen gaat.

Het argument dat dit systeem is overgenomen uit het beleidsdomein Onderwijs klopt bijgevolg niet. Omdat een initiatief aan de kant van de administratie uitblijft, heeft Ann De Martelaer dit voorstel van resolutie ingediend. Het Groeipakketdecreet van 2018 is al vijf keer aangepast: decreten moeten geregeld aangepast worden aan de praktijk. Dit thema kwam niet aan bod tijdens de evaluatie van het groeipakket (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 673/1 en 2). Op federaal niveau zijn pensioenen wel vervangingsinkomens. De schooltoelage wordt automatisch toegekend op basis van het aanslagbiljet. Op dat aanslagbiljet valt een pensioen onder de rubriek vervangingsinkomen. Een uitzonderlijke schooltoelage wordt geweigerd op basis van regels uit het beleidsdomein Onderwijs, waarnaar niet wordt verwezen in het Groeipakketdecreet van 2018. In dat decreet wordt evenmin bepaald wat onder een vervangingsinkomen wordt verstaan en welke vervangingsinkomens uitgesloten zijn. Het oude studiebeurssysteem voor lager en secundair onderwijs bestaat niet meer omdat het is overgenomen door de schooltoelage. Sommige vervangingsinkomens zijn zodanig laag dat ze recht geven op een schooltoelage of uitzonderlijke schooltoelage. Het pensioen om medische redenen kan even laag zijn als bepaalde vervangingstoelages die wel het recht openen. Kinderen die opgroeien in een gezin dat het financieel moeilijk heeft, worden geconfronteerd met ziekte, overlijden of ouderdom van hun ouders.

In het voorstel van resolutie vraagt Ann De Martelaer aan de Vlaamse Regering om het verschil in interpretatie van een vervangingsinkomen tussen het Vlaamse en het federale niveau uit te klaren. Daarnaast moet in de regelgeving van het groeipakket duidelijk worden opgenomen wat als een vervangingsinkomen wordt beschouwd. Per categorie van rechthebbenden die om sociale of financiële redenen onder de inkomensgrens van de schooltoeslag vallen, moet worden onderzocht of zij recht hebben op een uitzonderlijke schooltoeslag. Het gaat om gezinnen met een ambtenarenpensioen om medische redenen, een overlevingspensioen of een ouderdomspensioen.

2. Bespreking

Ilse Malfroot zegt dat haar fractie dit voorstel van resolutie steunt. Het Vlaams Belang is vragende partij om het groeipakket in 2023 te evalueren. De in het voorstel van resolutie geschetste problematiek moet deel uitmaken van die evaluatie. De vraag om het begrippenkader uit te klaren is legitiem.

Katrien Schryvers zegt dat het groeipakket, een volkomen nieuw systeem, sedert enkele jaren in voege is. In het groeipakket is vroeger federale regelgeving geïntegreerd met regelgeving van de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs. Gezinnen die het financieel moeilijk hebben worden ondersteund.

De specifieke regelgeving voor de uitzonderlijke schooltoeslag is overgenomen van het beleidsdomein Onderwijs. Deze toeslag wordt toegekend aan een beperkte categorie van mensen met een heel beperkt inkomen. De focus van deze regelgeving ligt op heel kwetsbare gezinnen met een heel laag inkomen en op bepaalde situaties die tijdelijk zijn.

In het Groeipakketdecreet van 2018 wordt niet uitsluitend verwezen naar vervangingsinkomens. Er zijn nog enkele bijkomende bepalingen. Er zijn argumenten om mensen met een pensioen om medische redenen toe te voegen maar de vraag rijst of het nodig is het begrip vervangingsinkomen anders te omschrijven. Dit begrip anders definiëren in het Groeipakketdecreet van 2018 kan immers impact hebben op andere regelgeving. Mogelijks volstaat het om de omschreven categorie toe te voegen.

Het voorstel van resolutie gaat verder dan het voorbeeld van een weduwe met een pensioen om medische redenen. Alvorens uit te klaren wat er allemaal onder

vervangingsinkomen valt, moeten de implicaties daarvan op andere regelgeving bekend zijn.

Katrien Schryvers vindt het aangewezen om uit te klaren welke situaties niet door het Groeipakketdecreet van 2018 en de uitvoeringsbesluiten zijn gevat maar wel analoog zijn aan het beschreven voorbeeld. Ze stelt voor om de vraag aan de Vlaamse Regering aan te passen. Ze dient daartoe amendement nr. 1 in.

Amendement nr. 1 van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Maaike De Rudder, Veerle Geerinckx en Elke Sleurs sterkt ertoe het tweede streepje te vervangen door "vraagt aan de Vlaamse Regering om te onderzoeken of er, naast de categorieën die opgesomd zijn in artikel 39, §4, van het Groeipakketdecreet van 2018, nog andere categorieën van gezinnen zijn die zich in een analoge tijdelijke situatie bevinden als degene die beoogd worden door het betreffende artikel voor toekenning van de uitzonderlijke schooltoeslag."

Eenmaal het resultaat van dat onderzoek bekend is, kan het Vlaams Parlement hierover van gedachten wisselen en eventueel beslissen om categorieën toe te voegen.

Hannes Anaf is het eens met Ann De Martelaer dat het pensioen om medische redenen een vervangingsinkomen is. Dat moet bijgevolg worden rechtgezet. Tegelijk kan hij instemmen met de vraag van Katrien Schryvers om op zoek te gaan naar analoge situaties. Hij benadrukt dat dit onderzoek niet op de lange baan mag worden geschoven.

Koen Daniëls dankt Ann De Martelaer voor haar onderzoek naar de betekenis van het begrip vervangingsinkomen. Het gaat om enkele specifieke situaties die uit de boot vallen. Inkomen en vervangingsinkomen worden op Vlaams en federaal niveau anders geïnterpreteerd.

Artikel 39, §4, van het Groeipakketdecreet van 2018 gaat over de uitzonderlijke schooltoeslag. De spreker is het eens met het voorstel van Katrien Schryvers, en met de vraag van Hannes Anaf om dat onderzoek op korte termijn uit te voeren. Hij wil vermijden dat op korte termijn een vergelijkbaar voorstel van resolutie moet worden ingediend omdat er opnieuw een vergeten categorie opduikt.

Freya Saeys is het eens met de opmerkingen van Ann De Martelaer over het vervangingsinkomen. Tegelijk gaat ze akkoord met het voorstel van Katrien Schryvers om te onderzoeken of er nog hiaten zijn. Ze wil niet dat dit onderzoek op de lange baan wordt geschoven.

Ann De Martelaer wil dat de tekst van het amendement een vierde vraag aan de Vlaamse Regering wordt in plaats van de drie vragen uit het voorstel van resolutie te vervangen.

Katrien Schryvers houdt de interpretatie van het begrip vervangingsinkomen liever buiten beschouwing. Ze focust op de categorieën die geen recht hebben op de uitzonderlijke selectieve participatietoeslag.

Ann De Martelaer begrijpt waarom Katrien Schryvers niet wil ingaan op het verschil tussen de Vlaamse en de federale interpretatie van het begrip vervangingsinkomen. Het Groeipakket van 2018 bepaalt evenwel niet wat als een vervangingsinkomen beschouwd wordt. Er moet worden toegevoegd dat het om een tijdelijke situatie gaat. Momenteel wordt enkel verwezen naar het oude systeem uit het beleidsdomein Onderwijs. Ze wil haar tweede vraag aan de Vlaamse Regering daarom behouden. Amendement nr. 1 biedt ten slotte geen oplossing voor de pensioenen om medische redenen.

Katrien Schryvers vraagt in haar amendement aan de Vlaamse Regering om na te gaan welke analoge categorieën er nog zijn. Eenmaal die categorieën bekend zijn kan het Vlaams Parlement beslissen om 'vervangingsinkomen' te definiëren in het Groeipakketdecreet van 2018 of om de bewuste categorieën toe te voegen aan artikel 39, §4. De tweede vraag in het voorstel van resolutie loopt vooruit op het onderzoek, gevraagd in het amendement. Ze dringt er ten slotte op aan dat het onderzoek op korte termijn wordt uitgevoerd. Het Vlaams Parlement moet de conclusies van dat onderzoek kunnen bespreken.

Ann De Martelaer verklaart niet volledig overtuigd te zijn maar beslist het amendement goed te keuren. Ze stelt zich constructief op omdat ze het belangrijk vindt dat er een oplossing komt. Ze hoopt de resultaten van het onderzoek in het eerste kwartaal van 2023 te kunnen bespreken.

Katrien Schryvers bevestigt dat dat ook haar bedoeling is. Er moet naar een oplossing worden gezocht voor mensen met een heel laag inkomen. Het moet duidelijk zijn wie zich allemaal in dergelijke situatie bevindt en hoe dat verholpen kan worden.

Koen Daniëls benadrukt dat hij ook rekent op een snel onderzoeksresultaat zodat duidelijk is wie nog onder artikel 39, §4, valt. De volgende stap is de legistieke vertaling. Het wordt zaak geen categorieën te vergeten en eensgezindheid te bereiken over de gewenste categorieën. Bepaalde bedragen die door verzekeringen worden uitgereikt, vallen bijvoorbeeld evenmin onder het begrip vervangingsinkomen. Het gevraagde onderzoek moet dat uitklaren. Het Vlaams Parlement zal de resultaten van het onderzoek bespreken.

3. Stemmingen

Amendement nr. 1 wordt eenparig met 12 stemmen aangenomen.

Het geamendeerde voorstel van resolutie wordt eenparig met 12 stemmen aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat:
  1° het Groeipakketdecreet van 2018 door anomalieën al een vijftal keer moest worden aangevuld, aangepast en verbeterd;
  2° de anomalie met betrekking tot de uitzonderlijke schooltoeslag en de uitsluiting van gezinnen met een pensioen als vervangingsinkomen bij de evaluatie van het groeipakket in 2021 niet werd onderzocht en evenmin werd meegenomen;
  3° federale pensioenen als een vervangingsinkomen beschouwd worden;
  4° de overheid zich voor de toekenning van een uitzonderlijke schooltoelage baseert op het fiscale aanslagbiljet, waarbij pensioenen onder de rubriek van de vervangingsinkomens vallen;
  5° de overheid bij de argumentatie tot weigering van de uitzonderlijke schooltoeslag verwijst naar een vroegere regel bij Onderwijs;
  6° in het Groeipakketdecreet van 2018 nergens verwezen wordt naar de vroegere regelgeving bij Onderwijs en er in het decreet zelf evenmin een omschrijving is opgenomen van wat onder vervangingsinkomens wordt verstaan;
  7° het systeem van studiebeurzen in het lager en secundair onderwijs vervangen is door de schooltoeslag en de uitzonderlijke schooltoeslag in het groeipakket;
  8° sommige pensioenbedragen dermate laag zijn dat ze wel in aanmerking komen voor de schooltoeslag, maar die toekenning geen argument mag zijn om ze uit te sluiten van de uitzonderlijke schooltoeslag;
  9° rechthebbende kinderen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen, het niet alleen financieel moeilijk hebben, maar ziekte, overlijden of ouderdom factoren zijn die mee hun opgroeikansen bepalen;

– vraagt aan de Vlaamse Regering om te onderzoeken of er, naast de categorieën die opgesomd zijn in artikel 39, §4, van het Groeipakketdecreet van 2018, nog andere categorieën van gezinnen zijn die zich in een analoge tijdelijke situatie bevinden als degene die beoogd worden door het betreffende artikel voor toekenning van de uitzonderlijke schooltoeslag.